

N:o 5.

Af Herr **C. J. Svensén**: *Angående försäljning af vissa kronans egendomar.*

Vid 1877 och 1878 årens riksdagar väckte jag förslag om försäljning af samtliga staten tillhöriga domäner, med undantag endast af dem, som äro för något särskildt ändamål afsedda. År 1877 kom försäljningsfrågan icke egentligen under behandling, och äfven vid nästlidna riksdag förekom den så sent — under dagarne närmast före riksdagens afslutande — att Kamrarne icke medhunno att deråt egna den uppmärksamhet som vederborde. Saken förföll således äfven denna gång, men Stats-Utskottet hade i sitt utlåtande i ämnet principiellt tillstyrkt försäljningen. Som stöd för sitt tillstyrkande anför Utskottet resultatet af den vid 1874 års riksdag beslutna försäljningen af de staten tillhöriga egendomar och lägenheter, för hvilka arrendeafgifterna ej öfverstego 200 kronor. Dessa resultat kunna ock i sanning kallas glänsande. Enligt en från Kammarkollegium meddelad uppgift å de hemman och lägenheter, som på grund af förenämnda beslut blifvit intill 1877 års utgång försålda, hafva dessa egendomar, 42 till antalet, betingat en köpeskilling af 333,612 kronor, eller, efter afdrag af köpeskillingarne, tillhoppa 2,695 kronor, för två egendomar, hvilka förut icke varit genom Kammarkollegii försorg utarrenderade, 330,917 kronor. Denna sistnämnda summa, förräntad efter 5 procent, gifver i årlig ränta i det närmaste 16,546 kronor, under det att de förut inflytande årliga arrendena utgjort, i penningar förvandlade, endast 4,126 kronor, d. v. s. ej fullt 1,25 procent af försäljningssumman, eller en knapp fjerdedel af ofvan sagda räntebelopp. I betraktande vidare af statens dryga omkostnader för egendomarnes förvaltning, och af den bättre skötsel som sannolikt skulle komma dessa till del i enskild mans ego, fann Utskottet otvetydigt ådagalagdt, att behörig omtanke i afseende å till-

godogörandet af statens tillgångar, borde mana till än vidare utsträckt försäljning af sådana egendomar, samt att på grund häraf samtliga de för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter, hvilkas bibehållande icke på grund af särskilda anledningar påkallades, borde till fördel för det allmänna afyttras.

Enär likväl en försäljning inom jämförelsevis kort tid af ett allt för stort antal hemman och lägenheter skulle utöfva ett menligt inflytande på försäljningsprisen å jordegendomar i allmänhet, ansåg sig dock Utskottet endast böra tillstyrka försäljning af de egendomar, hvilka vid anställd arrendevärdering beräknats icke kunna lemna högre arrendeaftgift än 500 kronor årligen. Emellertid har, enligt uppgift i Justitieministerns embetsberättelser, fast egendom inom rikets landsbygd under år 1873 försålts till ett värde af vid pass 136 millioner kronor, under 1874 till 125 millioner och 1875 till 99 millioner eller i medeltal för de tre åren 120 millioner kronor. Statens domäner äro taxerade till närmare 60 millioner kronor, men i min motion af 1877 har jag sökt visa, att de vid försäljning sannolikt skulle inbringa statsverket minst dubbla summan, eller omkring 120 millioner. Domänernas sannolika saluvärde skulle således vara lika med årliga medelsaluvärdet af all på landsbygden försåld fast egendom. Fortginge nu domänernas försäljning under en tid af tjugo år, i mån af arrendekontraktens tilländagående, borde den i medeltal inbringa 6 millioner årligen, och försäljningen af fast egendom skulle således under tiden ökas med endast *en tjugonedel* om året. Härigenom kunde egendomsvärdena ej synnerligen nedtryckas, och farhågorna i den vägen torde alltså få anses som öfverdrifna. Men då emellertid ett stort antal militie- och andra boställen under de närmaste åren komma att till statsverket indragas, skulle ett beslut om total försäljning för närvarande leda dertill, att allt för många statsegendomar under dessa i fråga varande år komme i marknaden, hvilket sannolikt skulle utöfva ett menligt inflytande på försäljningspriset. Tills vidare, och för att undvika försäljning i massa, torde alltså skäl icke saknas att inskränka försäljningen till de egendomar, hvilkas årliga arrendevärde ej öfverstiger ett visst maximibelopp, som dock icke torde behöfva sättas så lågt som förra årets Stats-Utskott tillstyrkt, utan skäligen kunde höjas till 1,000 kronor.

För en närmare utredning af de fördelar och olägenheter, som skulle följa af domänernas försäljning, får jag hänvisa dels till min motion af 1877, och dels till den sakrika öfverläggning, som af borgareståndet vid 1859—60 års riksdag fördes öfver ett af herr L. J. Hjerta väckt förslag i samma ämne.

Vidhållande alltså grundsatsen om total försäljning, inskränker jag mig dock under för handen varande omständigheter till att föreslå,

att Riksdagen må för sin del besluta, att de kronans hemman och lägenheter, hvilkas bibehållande åt kronan icke på grund af särskild anledning påkallas, och hvilka vid anställd arrendevärdering beräknats icke kunna lemna högre arrendeaftgift än 1,000 kronor årligen, må på enahanda villkor, som i Kammarkollegii cirkulär den 14 augusti 1874 rörande försäljning af vissa kronolägenheter föreskrifvas, å offentlig auktion försäljas, samt att de medel, som härigenom inflyta, skola användas till minskande af statens skuld eller till bestridande af utgifter för statens jernvägsbyggnader.

Stockholm i Januari 1879.

C. J. Svensén.

N:o 6.

Af Herr **S. Wieselgren**: *Med förslag till förändrad lydelse af 15 kap. 11 § kyrkolagen.*

I kyrkolagens 15 kap. 11 § stadgas, att ingen skall trolofvas, *”som icke kan Luthers katekes och hafver begått Herrans nattvard.”*

Då för äktenskap fordras trolofning, för trolofning nattvardsgång och för nattvardsgång konfirmation, följer häraf, att hvarje svensk, man eller qvinna, som tillhör svenska kyrkan, måste, för att kunna ingå äktenskap, hafva konfirmerats och åtminstone en gång begått Herrans heliga nattvard.

I kyrkolagens 11 kap. 2 § stadgades straffpåföljd för den, som motvilligen öfver år och dag afhöll sig från Herrans nattvard. Man insåg det origtiga uti att vilja tvinga någon till nattvardsgång, och §:en upphäfdes genom Kongl. förordningen den 16 november 1863. Men